

Dr. LENDL ADOLF
és Dr. MÁRKUS JENŐ
közreműködésével szerkeszti RAITSITS EMIL.

Kiadja: BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERTJE.

Előfizetési ára egy évre 8 K, félévre 4 K. ••••• Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.
Egyes szám a „Mi Ujság az Állatkertben” című melléklettel együtt 40 fillér.

A házi kecske és a házi juh származása.

Írta: Dr. Lovassy Sándor.

A kecskék az odusszarvú kérődzők fiatalabb ágát teszik, mert geológiai leszármazásuk aránylag újabb keletű. Legrégibb nyomaik az előindiai pliocén-korszakbeli *Hemitragus sivalensis* Lyd.-en túl nem terjednek s a geológiai jelenben származásfajuk a legterebélyesebb.

A ma élő, mintegy 15 vad kecskefaj elterjedési területe az Ó-világ hegyes vidékeit, különösen Ázsia magas hegységeit foglalja magában. A házi kecske, ismereteink mai állása szerinte, vad fajok néhányának szelidítéséből származik. Vad kecskét az ember már nagyon korán szelidített; a cölöpépítmények csontmaradványainak tanúsága szerint már a történelemelőtti időben háziállat volt; az ó-egyiptomi emlékek szerint ott már nyájban tartották, a régi görög hegyilakóknak pedig fontos háziállatát képezte.

Az Európában, Afrikában és Ázsia egyes nyugati vidékein tenyésztett házi kecske minden kultúrváltozata annyira egyező jellegű, hogy közös eredetűnek kell tekintenünk s kétségtelennek látszik, hogy a Kréta-szigeten, Kis-Ázsiában, a Kaukázusban, Perzsiában, Afganisztán- és Beludzisztánban vadon élő

és könnyen szelidíthető bezoár-kecske, *Capra aegagrus* Gm., szelidített ivadéka, míg a dél- és keletázsiai házi kecske fajtái amazoktól annyira eltérnek, hogy eredetüket más vad fajokban, vagy legalább azokban is kell keresnünk. Így a hullámosan nőtt, selyemfényű és túlnyomólag gyapjúszőréről híres és Kis-Ázsiában már évezredek óta tenyésztett *angorai-fajta* nemcsak a bezoár-kecske, hanem az Afganisztánban és a Himálájában vadon élő, pödröttszarvú *Capra Falconeri* Wagn. tulajdonságait is magán viseli; valószínű tehát, hogy az említett két faj leszármazóinak keresztezési terméke, de amelyben még az aegagrus-vér a túlnyomó. A merev nemezszőre között jelentékeny mennyiségben előforduló finom, selymes gyapjúszőre miatt Tibetben tenyésztett *kashmir-fajtát* a *Capra Falconeri* Wagn. egyenes leszármazottjának tartjuk; végül a Kelet-Indiában tenyésztett malájkecske-fajtában, keresztezés gyanánt a *Hemitragus-jemlaicus* Sm. vére is előtűnik.

Ezek szerint a házi kecske minden fajtája, amelyet az ember az egész földkerekségen elterjesztett, három, jelenleg is élő vad kecskefaj leszármazója.

A juhok még a kecskéknél is fiatalabb geológiai eredetűek. Legrégibb nyomuk csak a pleisztocénbe nyúlik vissza, amely kortól négy kihalt fajtát ismerjük. Származásfajuk valószínűleg az Antilopokéból ágazik ki.

A jelenben élő vad juh-fajoknak tulajdonképen

Ázsia a hazája; innen terjedt át egy faj Európába s egy, a feltételezhető északkeletázsiai összeköttetésen át, Észak-Amerika nyugati hegyvidékeire. Észak-Afrikának is egy vad juhfa van. Mai ismereteink szerint a házi juh e vad fajok néhányának szelidítéséből s szelidített formák keresztezéseiből származik. A régi egyiptomiak — emlékeik szerint — különböző időkben más-más fajtáját tenyésztették. A régi görögöknek már nevezetes háziállata volt; a kisázsiai eredetű, finomgyapjas merino-juhot a régi görögök terjesztették el Dél-Európában, egészen Dél-Franciaországig.

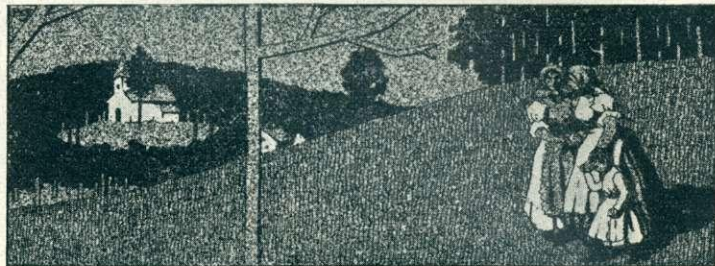
Az északnyugat-európai kisebbtestű juhajták (az északi parlagi fajták, a német lüneburgi hanga-juh, a skandináv-, hebridi- és shetland-juhok, a nyugat-európai lapály-juh, közöttük a hazánkban is tenyésztett fríz-juh), amelyeket külsőleg félköralakban hátrahajló szarvuk, vagy teljes szarvtalanságuk és rövid farkuk jellemez és csapadékosabb éghajlatot s vele bővebb legelőt is igényelnek, koponyaalakulásukban annyira egységesek s a Szardinia szigetén s egy variálásban Cyprus-szigetén is élő *muflonnal* (*Ovis musimon Schreb.*) annyi közös vonásuk van, hogy azokban eme vad juh-faj szelidített leszármazóit látjuk.

A sokkal régibb ázsiai kultúra már előbb szelidített juhot. Csakhogy az ázsiai eredetű házi fajták nagyobb testűek, harántredős szarvakkal és hosszabb farkkal vannak ellátva. Ezeket a Kaspi-tótól keletre elterülő, valamint Perzsia pusztáin élő *pusztai juhtól* (*Ovis arkal Brdt.*) származtatják, mint amelyhez nemcsak anatómiai tekintetben hasonlítanak, de szárazabb éghajlathoz való igényük tekintetében is egyeznek vele. Az ázsiai eredetű fajták (merino, racka, cigája, norfolki s néhány más középeurópai

parlagi juh, továbbá az ázsiai kövér farkú és kövér-szarvú juhajták) idők folytán a föld kerekéségén minden irányban szétterjedtek s Európában a természetüknek legjobban megfelelő déli és keleti részekben helyezkedtek el.

Végül Afrika régi eredetű, hosszú farkú házi juha az *Ammotragus tragelaphus Desm.* szelidítésének terméke, de amely jelenleg, mint csekélyebb gazdasági értékű, az ázsiai fajták által a legműveletlenebb népek területére szorult.

Ismereteink mai állása a házi juh összes fajtáit, tehát három, ma is élő vad juh faj szelidítéséből származtatja.

A háborús természet.

Írta: Zoltán Vilmos,

Szép magasztos, lelket gyönyörködtető dolog a költészet, s valóban én leszek az utolsó, aki valaha követ dob a költőkre. De az már mégsem járja, hogy többek közt különösen egy pontban minduntalan szembehelyezkednek a természettudományi igazsággal s szakadatlanul a szabadtermészetben, az erdők csendjében, a napsütéses réteken, a folyók és tengerek felett s azok méhében feltalálható, ott örökké uralkodó *békéről* dalolnak megható, de hazug idilleket.

Egy bátor kis virág.

(„A Természet” eredeti tárcája.)

Írta: Garády Viktor.

Amikor még minden virág zöld leveles bundájába burkolódva téli álmát alussza a föld alatt s meleg verőfényről, aranyos bogárról álmodik, a kis hóvirág már akkor ébren van. Mintha érezné, hogy oda künn az erdőn, a kikeletbe hajló téli reggelen langyos melegség árad szerte a lombtalan fák között és nagy serényen bontogatja a fénylő rügyeket. Mintha sejtene, hogy oda künn a tölgy zöld mohos derekán gyöngye szárnyát szellőzteti, szárítgatja az első sárga pillangó s a nyirkos, barna avar alatt pici piros bogarak járnak-kelnek tétován. Mintha tudná, hogy megjött már a dalos pacsirta s ott énekel valahol az erdő szélén, a zöldelő vetés fölött, a tiszta ég kék színe fényében.

Alig engedett föl a fagyos hókéreg s a kis hóvirág máris neki bátorodik. Kemény széles levelével utat tör magának a földi rögök között s aztán egyszercsak kint terem az ő téli ágyából s kidugja hófehér virágos fejcskéjét száraz, hártás hüvelyéből.

Lehorgasztott feje, a maga csöndes mozdulatlanságában, a

békés lemondás, a csüggettség látszatát kelti bennünk. Pedig dehogy! Erő és bátorság lakozik benne, nagyratörő vágyak lángolnak közelében, hogy övé legyen az elsőség dicsősége a föld legnagyobb, legragyogóbb eseményében. Előre, csak mindig előre, hogy ő jelentse először a világnak, amit mindenki oly forró áhitattal vár, hogy ime megindult a föld éltető nedűje a barna rögök között, amely befurakodik majd a magba, gyökérbe s ékes, ragyogó köntösbe öltözteti a földet. Előre, csak mindig előre, hogy ő legyen a tavasznak, az ébredő életnek, a föld támadó nagy szerelmének legelső hírnöke!

Nem törődik a bátor kis virág, hogy idekűnn a föld hátán még itt-ott előtűnedeznek a tél elrongyolódott palástjának fehér foszlányai, sem a kegyetlen éjszakai fagyokkal, még kevésbé a csonttá dermedt rögökkel. Az ő földi hagymája nem hagyja cserben, segít az ő baján, mint akár a szerető, gondos anya. A sok tartalékanyag, amit kilenc hónapon át hagymájában egyre gyűjtögetett, csaknem függetlenné teszi őt az időjárástól. Annyi a tápláló- és fűtőanyag benne, hogy nyugodtan nézhet a legmostohább éjszaka elé is.

Nekem úgy tűnik föl mindig az ő két hosszú, szalagalakú zöld levele, mint megannyi élesre fent pallos, amit azért állított oda a gondviselő természet, hogy megvédje a növény legértékesebb részét; az ő hófehér virágját, amelyben a jövő új nemzedék életcsirája rejtekezik. Ezt a drága kincset félti az anyatermészet, mert belőle árad szerte szakadatlanul, mint akárcsak

Schäferhundját ismerem fel bennük. De inkább az előbbieket.

Fehérmegye egyik sarkában pedig szép galambszürke színű Boltailokra emlékeztető pulikat látok, a puli jelleg kialakulásaival. (Folytatás következik.)

TÁRSAS ÖSSZEJÖVETELEK.

A Magyar Királyi Természettudományi Társulat állattani szakosztálya minden hó első péntekén a társulat üléstermében szakülést tart, amely után a „Mitrovázt”-féle vendéglő külön termében társasvacsora.

A magyar entomológiai társaság minden hó első szombatján este 8 órakor szakülést tart a „Mitrovázt”-féle vendéglő (Dohány-utca és Síp-u. sarkán) külön termében társasvacsorával egybekötve, amelyen vendéget szívesen lát a társaság.

A lepkeszék asztaltársasága minden hét péntekén este 8 órakor a Keszei-féle vendéglőben (Rákóczi-út 44. sz.) összejövetelt tart. Vendégeket szívesen látnak.

A Budapesti Aquarium és Terrarium Egyesület február hó 10-étől számított minden második szerdai napon, este 9 órakor az Arany János-utca 6. szám alatti vendéglő külön helyiségében tartja összejöveteleit és ott az ügy iránt érdeklődőket szívesen látja körében, úgyszintén szívesen szolgál minden válasszal és felvilágosítással, írásbelileg, vagy szóbelileg hozzá intézett kérdésekre.

A Magyar Országos Ebtenyésztők Egyesülete minden kedden társas összejövetelt rendez, amelyen vendéget szívesen látnak. A társas összejövetel helye Wurglits-féle vendéglő külön terme (Rákóczi-út 29).

Apró hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal. Állatkert.

Zerge-sutát vagy zergegidát szeretnénk venni.

Uhu. Fejlett uhuk kaphatók az állatkertben. Darabja 50—60 korona.

Törpe papagály. Az állatkertben tenyésztett törpe papagályok párja 8 korona.

Kuvasz, vizsla és angol-agár kölykök olcsón kaphatók az állatkertben.

Hörcsög, ürge. Az állatkert igazgatósága köszönettel venné, ha hörcsögöt, ürgét vagy más vadon élő rágcsálót, esetleg mérsékelt díjazás ellenében küldene élő állapotban.

Állatbőröket és az ethnografiai tárgyakat tekintsük meg az elefántházi gyűjtemény szobájában.

□□□□ A kiadásért felelős: RAITSITS EMIL. □□□□

HIRDETÉSEK

Nézzük meg az állatkerti bogárházban

CERVA FRIGYES KIÁLLÍTÁSÁT,

amelynek keretében több tanulságos rovarfejlődést szemléltető készítményt, számos különlegesen szép és ritka tropusi bogarat és lepkét, továbbá rovarokból készült tréfás jelenségeket, életképeket, ugyanitt egy miniatűr magyar pásztor szobát és egy tiroli vadász szobát láthat az érdeklődő közönség.

NYITVA CSAKIS AZ ÜNNEPEK ALATT.

BLOCH MÓR CÉG

MODERN KÓRHÁZ-, SZANATÓRIUM- ÉS SZÁLLODA-BERENDEZÉSI VÁLLALAT

Pehelypaplanok és paplankülönlegességek és ster. hyg. ágytoll-gyára

Mintaraktár és közp. iroda: VII., Rombach-utca 4. I. em. Telefon 71—25

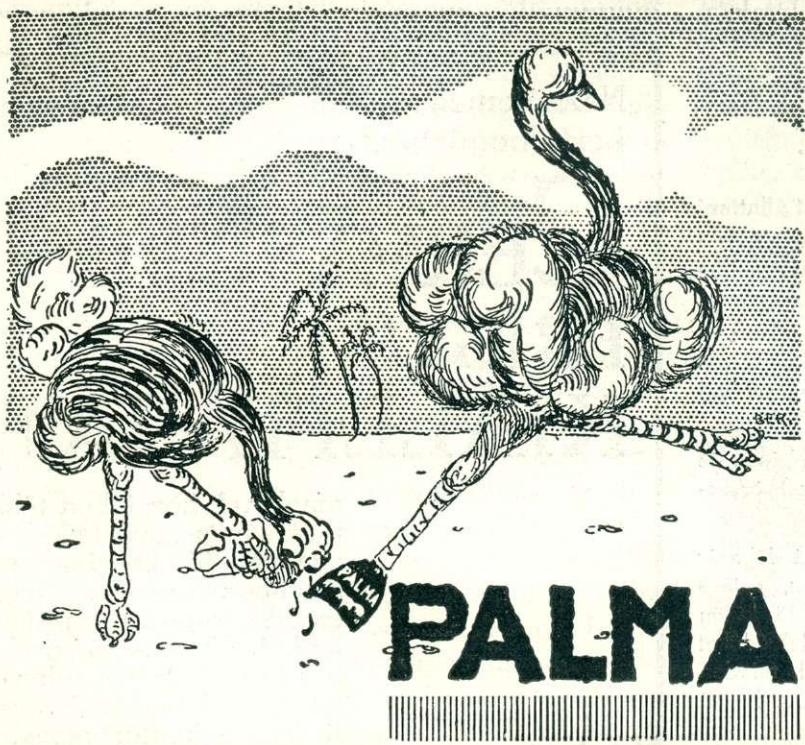
Gyár: V., Kárpát-utca 7/b. Telefon 152—44

Ágytollosztály és ágytollsterilizátorok: VII., Károlykőrút 7. sz. Telefon 71—25

A „MARABÚHOZ”

Alapított: 1842.
Szerb kir. udvari szállító
Sürgőny cím: MÓRBLO

AZ ÁLLATKERT ÖSSZESVILLAMOS BE-
RENDEZÉSÉT ÉS A DÍSZVILÁGÍTÁST

HOLITSCHER ZSIGMOND ÉS TÁRSA ELEKTRO- TECHNIKAI VÁLLALAT

Budapest, V., Kálmán-u. 16. sz.,
telefon: 48-37, 145-81, 37-20
készítette

Elvállal mindennemű erős és gyengeáramú villa-
mos berendezés tervezését és kivitelét, minden
a szakmába vágó anyag szállítását. Külön osztály
pneumatikus csőposták berendezésére. Költség-
vetés és mérnökünk látogatása kívánatra díjtalan.

HUBERTUS-FLUID A LEGJOBB IZOMERŐSÍTŐ

I. sz. (embereknek) kis üveg 1 K, nagy üveg 2 K
II. sz. (állatoknak) 2-50 K. Frissítő hatása felülmúlhatat-
lan, vadászoknak, turistáknak, sportolóknak nélkülözhetetlen

**Főraktár: „GLÓRIA“ DROGERIA
BUDAPEST, VI. KER. KIRÁLY-UTCA 50. SZÁM**

HALÁSZMESTER ÉS HALNAGYKERESKEDŐ
A BALATONI HALÁSZATI RÉSZV.-TÁRS.
KIZÁRÓLAGOS KÉPVISELŐJE

ALAPÍTVÁ:
1820

Telefon: Központi vásárcsarnok József 48-94
lakás „ 35-39
fióküzlet V., József-tér 13. „ 138-19
Sürgőny cím: Zimmer halászmester Budapest
Levelek: Zimmer Ferenc cs. és kir. udvari
szállító Budapest, Központi vásárcsarnok